

Sisäministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@intermin.fi

Sisäministeriön lausuntopyyntö 2.11.2017 (SMDno-2016-1495)

HAK: Häätokeskuslaitoksen lausunto sisäministeriölle pelastuslakiluonnoksesta

Sisäministeriön pelastusosasto on pyytänyt Häätokeskuslaitokselta lausuntoa asiassa, joka koskee Hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Hätäkeskuslaitos lausuu asiassa seuraavaa.

Pelastustoimen kiireellinen operatiivinen toiminta on kiinteässä yhteydessä häätokeskustoimintaan. Häätailmoituksen johdosta Häätokeskuslaitos välittää tehtävän pelastustoimelle, joka ryhtyy tarvittaviin toimiin onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja näiden seurausten rajoittamisessa.

Hätätailmoituksen johdosta varsin usein on tarpeen hälyttää useita eri viranomaisia samalle tehtävälle. Esimerkiksi rakennuspallo usein edellyttää pelastustoimen lisäksi ensihoidon ja poliisin toimenpiteitä tilanteen hoitamiseksi. Tällöin on ensiarvoisen tärkeää, että kukin viranomainen on selkeästi tietoinen omasta sekä muiden viranomaisten tehtävistä onnettomuuspaikalla. Vain näin voidaan toimia yhdessä tehokkaasti apua tarvitsevan parhaaksi.

Tämä yhteistoiminnan selkeys tulee olla lähtökohta lainsäädäntöä laadittaessa. Kunkin viranomaisen tehtävät tulee mainita sen omissa erityislainsäädännössä. Näin varmistetaan, että säädöspohjaan ei synny ristiriitaisuuksia, jotka voivat johtaa eri tulkintoihin eri viranomaisissa. Lisäksi terminologian tulee yhteistyöviranomaisia koskevissa laissa olla yhteneväisiä, jolloin syntyy yhtenevä kuva toimintakentästä eri tilanteineen ja vastuineen.

Pelastuslakiluonnoksen osalta Häätokeskuslaitos kiinnittääkin huomiota pykäliin 33, 46 ja 89a.

Luonnoksen 33 §:n mukaan

33 §

Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Häätokeskuslaitoksen kanssa laatia

hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslaitosten maakuntalain 51 §:n mukainen yhteistoiminta ja 45 §:n mukainen avunanto.

Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan tarkoituksenmukaisimmat yksiköt riippumatta siitä, mistä maakunnasta ne ovat.

Pelastuslaitosten on huolehdittava hälytysohjeiden valtakunnallisesta yhteensovittamisesta sekä pelastuslaitosten kesken että Hätäkeskuslaitoksen kanssa.

Laki hätäkeskustoiminnasta (L 692/2010) 14 § määrittää, että hätäkeskustoimintaan osallistuva viranomaisena antaa toimialaansa liittyvät tehtävien käsittelyä ja välittämistä ja muuta ilmoituksen tai tehtävän hoitamista koskevat ohjeet ja suunnitelmat Hätäkeskuslaitokselle. Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjeet käsitellään ja sovitetaan yhteen ennen niiden käyttöönottoa Hätäkeskuslaitoksen valtakunnallisessa yhteistyöryhmässä.

Em. lain 18 § määrittää, että asianomaiset pelastustoimen, poliisin sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaiset tallettavat hätäkeskustietojärjestelmään teknisen käyttöyhteyden, sähköisen tiedonsiirron tai muun soveltuvan ja luotettavan tavan avulla 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut suunnitelmat, ohjeet ja niiden sisältämät vaste-ehdotukset, jotka sisältävät pelastus-, poliisi- sekä sosiaali- ja terveystoimen tehtäviä suorittaviin yksiköihin tai tahoihin liittyviä tietoja, kuten valmius, kutsu, johtosuhteet, varustus, tehtäväalue, koko ja koostumus sekä muita vastaavia tietoja.

Hallituksen esityksessä (HE 262/2009 vp) asiaa tarkennetaan siten, että yhteistyöviranomaisilla on velvollisuus ohjeistaa asianomaisen toimialan riskinarviointia ja tehtävien suorittamista. Tämä palvelee myös yhteistyöviranomaisten resurssien tarkoituksenmukaista käyttämistä. Käytännössä viranomaiset ohjeistavat riskinarvioinnin suorittamisen. Kyse on tällöin sen arvioimisesta, onko kysymyksessä hätätilanne tai muu kiireellinen tilanne ja milloin voidaan jättää ilmoitus tai tehtävä välittämättä tai tehdä hälyttämättä jättämistä koskeva ratkaisu.

Pelastusviranomaisella on siis velvollisuus hälytysohjeen lisäksi antaa riskinarvio-ohjeet. Eri ohjeiden käsitteelliset erot ovat seuraavat:

Riskinarvio-ohje

- valtakunnallinen (koko toimialaa koskeva)
- sisältää tehtävälajien ja kiireellisyyksien kriteerit

- sisältää muut ilmoituksen käsittelyä koskevat ohjeet päivystäjälle ja ilmoittajalle annettavat ohjeet
- syötetään ERICA -häätäkeskustietojärjestelmään riskinarviotyökalun muotoon (toimialojen pääkäyttäjät vastaavat)
- yhteensovitetaan muiden viranomaisten kanssa (vastuussa tehtävälästä vastaava viranomaisena, tarvittaessa valtakunnallisessa yhteistyöryhmässä)

Hälytysohje

- alueellinen (määritettyä toiminta- aluetta koskeva)
- sisältää suunnitelman voimavarojen hälyttämisestä maantieteelliseen tapahtumapaikkaan, tehtävälajiin ja kiireellisyyteen liittyen
- kukin toimiala huolehtii osaltaan omaan tehtävälänsä kuuluvien ohjeiden yhteensovittamisesta muiden viranomaisten kanssa
- syötetään ERICA -häätäkeskustietojärjestelmään syöttöohjeistuksen mukaisesti (aluepääkäyttäjät tai toimialan muutoin ratkaisema taho huolehtii)

Pelastuslain 33 §:ää tulisi tarkentaa tältä osin, jotta terminologia ei ole ristiriitainen häätäkeskustoimintaa koskevan lain kanssa. Vaihtoehtoisesti kyseisessä pykälässä voitaisiin viitata häätäkeskustoiminnasta annetun lain 14 §:ään.

Häätäkeskuslaitoksen näkemyksen mukaan riskinarvio-ohjeen antaminen tulisi koko toimialaa koskevana ohjeena olla valtakunnallisen viranomaisen tehtävänä. Tällainen toimialan tunteva toimija on sisäministeriön pelastusosasto.

Luonnoksen 46 §:n mukaan

46 §

Yhteistyö pelastustoiminnassa

Valtion, maakunnan ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun siten kuin 47 §:ssä säädetään sekä toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Edellä 1 momentissa säädettyssä tarkoituksessa:

1) hätäkeskukset vastaanottavat hätäilmoituksia ja välittävät ilmoitukset asianomaisille yksiköille sekä toimivat pelastustoimen viestikeskuksena siten kuin siitä hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010) säädetään;

2. momentin 1. kohdan sisältö poikkeaa hätäkeskustoiminnasta annetun lain 4 §:n mukaisesta sisällöstä. Hätäkeskuslaitosta koskevaa kohtaa tuleekin muuttaa muotoon, joka vastaa em. hätäkeskustoimintaa koskevan erityislain sisältöä. Kohta tulisi muuttaa seuraavaan muotoon:

"1) Hätäkeskuslaitos vastaanottaa hätäilmoituksia ja välittää hälytystehtäviä asianomaisille pelastustoimen yksiköille sekä tukee pelastustoimen toimintaa siten kuin siitä hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010) säädetään;"

Luonnoksen 89a §:n 2 momentin 1. kohdan mukaan

Alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa johtavalla viranomaisella on oikeus vaaratilanteessa saada salassapitosäännösten estämättä maksutta öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjumiseksi tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) hätäkeskustietojärjestelmästä vahingon hätäilmoitusta ja vaaratilannetta koskevia tietoja;

Tämä kohta poikkeaa käsitteiltään hätäkeskustoiminnasta annetun lain 20 §:ssä mainitusta Hätäkeskuslaitoksen oikeudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja tehtävälle hälytetyille yksiköille. Tältä osin parempana olisikin pidettävä viittaussäännöstä mainitun lain 20 §:n 2 momenttiin. Viittaus voisi sisällöltään olla seuraavanlainen:

"1) Hätäkeskuslaitokselta siten kuin siitä hätäkeskustoiminnasta annetussa lain (692/2010) 20 §:n 2 momentissa säädetään taholle, jonka Hätäkeskuslaitos on hälyttänyt;"

Hätäkeskuslaitoksen johtaja

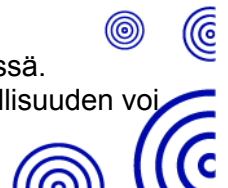
Martti Kunnasvuori

Johtaja, hätäkeskuspalvelut

Marko Nieminen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.

Hätäkeskuslaitos 21.12.2017 klo 10:11. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

HÄTÄKESKUSLAITOS
NÖDCENTRALSVERKET

Ohjaus- ja ennakointiosasto

Lausunto

21.12.2017

HAK-1711089 5 (5)

00.02.04

HAK-2017-928

Liitteet

Jakelu

Sisäministeriö, kirjaamo

Tiedoksi

Sari Mustila, sisäministeriö

Osoite | Address
Hätäkeskuslaitos
PL 112, FI-28131 PORI

Nödcentralsverket
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112

Faksi | Telefax
+358 (0)295 411 800

E-mail
hatakeskuslaitos@112.fi

etunimi.sukunimi@112.fi
forstnamn.efternamn@112.fi

www.112.fi